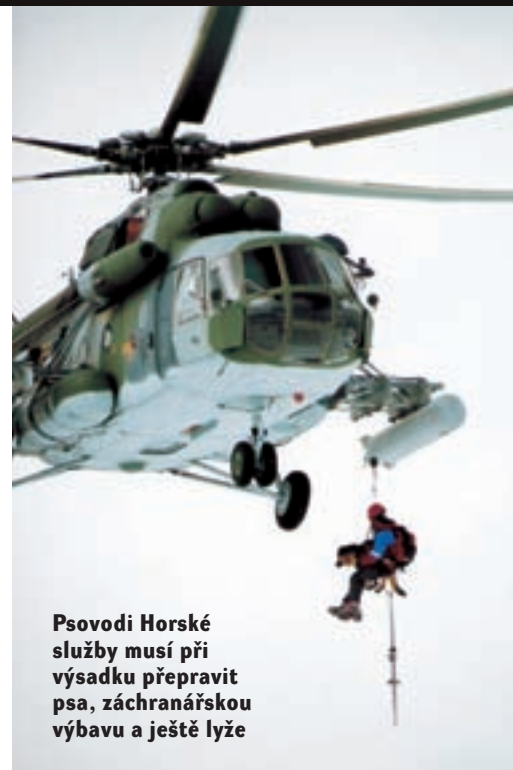

Výcvik lavinových psů

Velký výdej energie stojí lavinové psy vyhrabání až metr hluboké díry k figurantovi. K hlouběji ukrytým už vyhazuje sních lavinovou lopatou psovod.

Psovodi Horské služby musí při výsadbě přepravit psa, záchrannářskou výbavu a ještě lyže

Vycvičit lavinového psa je řehole

Vycvičit kvalitního horského záchrannářského psa vyžaduje od psovoda dřinu, trpělivost a odříkání. Potvrzují to zkušenosti členů Horské služby, kteří se rozhodli mít osvědčené pomocníky.

Jedině s velkým nasazením se mohou zrodit úspěšní psi, jakými jsou chlupatí záchrannáři sloužící v našich horách.

„Připravovat univerzálního záchrannáře vyžaduje 16 až 20 tréninkových soustředění během roku. V některých převažuje všestranný výcvik, čtyři jsou zaměřené na lavinové práce, v dalších se cvičí letní záchrana,“ nastínil Vlastimil Maxa práci bez konce a většinou ve svém volném čase. Se svým šestiletým německým ovčákem Erikem má na kontě bezpočet záchranných akcí, při nichž našel desítky osob. „Bohužel nejvíce mrtvých. Například po zemětřesení v Iránu našel 26. prosince roku 2003 pod troskami domů třiatdvacet už nežijících lidí,“ upřesnil záchrannář ze Šumavy.

Pes je povinností navíc

Pořídít si psa znamená pro horského profesionálního záchrannáře hodně povinností navíc. Potom mu totiž práce nekončí se závěrem služby na sjezdovce či v létě po vytyčování hřebenových cest, ale pokračuje v péči o psa a výcvikem. Horští záchrannáři totiž nemají pro psy vymezené výcvikové hodiny, jako je tomu u ozbro-

jených složek. V pracovní době mají možnost si psy připravovat obvykle jen na soustředěních doma nebo v zahraničí. „Ale i některá soustředění absolvujeme v době volna a za svoje peníze,“ shodují

Vlastimil Maxa motivuje Erika před výcvikem jeho oblíbeným míčkem

se všichni psovodi Horské služby. Zkrátka pro horského záchrannáře musí být pes vždy také koníčkem, protože komu by se jinak chtělo jen pro dokonalejší záchrana v horách cvičit psa za své peníze? Horská služba financuje záchrannářské psy omezeně. Psy využívá smluvně a proplácí jejich nasazení při pátrání a záchrane. Zajišťuje soustředění lavinových psů v prosinci a v dubnu na sněhu, vysílá psovody se psy na kondiční kurzy do zahraničí a také na atesty ministerstva vnitra pro vyhledávání osob na rozlehlých plochách, jež jsou povinné pro členy Integrovaného záchranného systému.

Oboustranný prospěch

„Podporu máme ještě ve sponzorech, což jsou převážně výrobci krmiv. Například krmivem Pedigree od firmy Masterfoods jsou celoročně sponzorováni psi Horské služby v Krkonoších. Stejná firma zajišťuje krmivem i dvě naše mezinárodní soustředění. V ostatních horských oblastech dostávají krmivo se slevou,“ uvedl Karel Novák, šéf psovodů Horské služby ČR, a dodal: „Asi málokde je možné tak názorně sledovat, jak důležité je kvalitní krmivo pro výkonnost psa. Po mnohaki-

lometrovém pochodu se záchranářem musí mít pes ještě dostatek energie, aby propátral velké lavinové nebo sněhové plochy. Přitom další velké výdaje energie má při odolávání mrazu a větru. To by zvíře s běžnou výživou nevydrželo. Proto považují takovou podporu za velmi významnou, ale na druhou stranu si Masterfoods sleduje a vyhodnocuje účinnost svého krmiva, protože nikde nejsou služební psi tak enormně zatěžováni jako u Horské služby.“

Sebelejší podmínky nepomohou

Ani to nejdokonalější materiální zajištění však psovi k vrcholným výkonům nepomůže. V tomto směru musí zapracovat psovod a hledat všechny způsoby jak svého pomocníka zdokonalovat. To dělal i profesionální záchranář Vlastimil Maxa, který se obracel na sportovní kynology a často za nimi mimo zimní sezonu dojížděl. „Jihočeši patřili vždy k nejlepším a měl jsem se od nich co přiučit, přestože jsem se psy pracoval dost roků. Proto jsem je navštěvoval na jejich základně Spáleníště u Lipna a od roku 1999 jsem i členem Jihočeské záchranné brigády kynologů. Nové formy výcviku, ale i jiné pracovní terény Erikovi prospěly, neboť se z něho stal zkušený pes, kterého nic nepřekvapí. Vždy se snaží hledat řešení, aby se dostal do místa, kam byl vyslán k průzkumu, a jeho práce - a to za všech okolností - se stala systematictější. Samozřejmě že každá tréninková hodina také přispívala k našemu souladu. On více chápal mě a já jsem ho měl rovněž více přečteného,“ vyzvedl přínos spolupráce.

Mezinárodně je to snadnější

Výcvik psů k záchraně v lavinách je náročný na zázemí jako žádná jiná kynologická disciplína. Potřebná jsou sněžná vozidla, vrtulníky, figuranti, vysílačky, výstroj do mrazu, hluboké záhraby a lavinová pole. Přitom psi mají mít během zimní sezony průběžný zdokonalovací nebo kondiční výcvik A je jasné, že tak náročnou a nákladnou přípravu si naše Horská služba nemůže často dovolit. Proto psovodi během zimy vyjíždějí do sousedních zemí, kde se pořádají kurzy nebo výcvikové soustředění a cizinci - většinou Slováci, Poláci, Rakušané, Němci a Švýcaři - zase přijíždějí do Krkonoš. Vyjde to tak levněji a neméně důležitá je i přeshraniční výměna poznatků. „Přispívá to rovněž k sebranosti při mezinárodní záchraně, jak tomu bývá v našem případě nejčastěji s polskou horskou službou

GOPR,“ doplňuje Karel Novák, vedoucí psovodů Horské služby.

Bez přestávky

Erik Vlastimila Maxy od počátku uplynulé zimy absolvoval jen do léta 2006 osm povětšinou týdenních soustředění. Jakousi rozcvičku měl na sněhu v Jeseníkách na Ramzové, potom kondiční výcvik na šumavském Špičáku, následoval německý Obersdorf a počátkem dubna Krkonoše. Ještě tentýž měsíc odjezd do slovinské Lublaně na společný výcvik třiatváceti tříčlenných družstev záchranářů. To už ale bylo vyhledávání v sutinách a na plochách, proto ještě předtím Erik absolvoval krátké „přeladění“ na trochu jinou záchranářinu. První víkend v květnu měl zkoušky v Krušných horách pro integrovaný záchranný systém a o tři týdny později cestoval do Malacek. „Slovenské Policejní prezidium tam pozvalo družstva z šesti států pro nácvik součinnosti. Jak je taková souhra a vzájemná

Jacek Kiezuf se svým ovčákem Burzanem z polské horské služby GOPR se pravidelně setkává s českými kolegy na výcviku i při pátrání v Krkonoších

pomoc důležitá, jsme si uvědomili například v Iránu před třemi roky, kde se sešli čtyři Češi a šest Slováků a hned bylo znát, jak se společným úsilím, koordinací i vzájemnou výpomocí dá záchrana lidí urychlit. Možná i díky tomu se jen české skupině podařilo nalézt v sutinách 76 mrtvých a jednu živou osobu,“ uvedl Vlastimil Maxa. Jeho Erik však nežije jen záchranou lidí, ale se svým pánem se také úspěšně zúčastňuje soutěží. Co vše ještě musel psovod udělat pro úspěšnou Erikovu kariéru, nám prozradí příště.

Josef Růžička